

פעם שמיני צייטונג

(דאָננערסטאָג - אויסגאבע)

דער ערשטער טאג פון צווייטן יאר... 2

פריערדיג 2... 25... 50... 100

אויף דיעזע צייטונג קאמו מאן יעדען טאג... 7

Nr. 83, דעכטער יארנאנג

Pest, den 5. November 1874.

פעסט, כה חשוון ה'תרל"ה.

פערשידענע ניוואנקהייטן.

דאס הייסט יודען-עמאנציפאציע... דער ערשטער טאג פון צווייטן יאר... דער ערשטער טאג פון צווייטן יאר...

דער ערשטער טאג פון צווייטן יאר... דער ערשטער טאג פון צווייטן יאר... דער ערשטער טאג פון צווייטן יאר...

אויס דעם אונגארישען רייכסטאטן... דאס וואהל-געזעץ האט אין אונזערעם רייכט... דער ערשטער טאג פון צווייטן יאר...

הוא... (2) זכר דא לאנדעם אינוואהנער מיט
דען פֿעלען שטייערן אונד אבאבנען שאן אז שטארק
בעלאסטעט. דאס זיא איך דער ביהוהרעגן שטייערן
ניכט צאלען קאָננען. (3) דא אונפֿרובטבארע
לעגעטען אהרע, אז ווא איך דער "כראך" אונד
דיא שלעכטען געלד-פערהעלטיגסטע האבען דיא
שטייערזאלהער זא שטארק ווארעט. דאס מאן
אויגען הערע איהעלפען מיטעט, אלס נאך פֿאן
אויגען מעהר שטייער צו פֿערלאנגען. (4) ווערדען
יא דיא שטייער-פערהאלטען אנהענדן ניכט ניטצען,
אינדעם מיט דעזען שטייערן אונזערע פֿעלען אויס-
נאבען אינד נאך גראעערע שולדען ניכט געדעקט
ווערדען קאָננען. — דאהער זאלן אן דען רייכסטאן
און געווען אינדעמיט ווערדען, דאס דיא אייגענע
נייען שטייער-זעקעטע, וועלכע איף דיא ביהוהער-
גען שטייערן נאך איינע 5 פֿעלעטע צענטען
ווערפען אונד וועלכע דיא איינקאממען-שטייערן-ער-
האלטען איף פֿעטערע צענטען שטייערן-ער-
דען זאלען, אדער הורק אונזערע מיטטעל ערוועטען
ווערדען מאנען. — שאן אבערמארגען (געמליך
זאמסטאג דען 7. זאנוועמבער) ווירד הערע צו דעוועס
צונוועק איינע דארטע פֿאלקס-פערוואסלונג אב-
געהאלטען ווערדען; וויר אבער נאויבען קוים, אב
דעוועט געוועט אונד שרעקעווען ניטעטן ווערדען.

דיא אקציען דער פֿאמער-
לענדער שפֿארקאסס אונד ווע-
גען דער נייען שטייערן זעהר שטארק צוריק-געבאן-
גען ווא אונזערע לעזער איים דעם פֿארקלעבטע
בלאטטע (נו"ס 80) וויססען, ווירד מאן איך פֿאן דען
פערענעטע, וועלכע מאן פֿיר דאס איינגעגעבעטע
געלד בייא דער שפֿארקאסס פֿעקאסט, איינע
בערטייערע שטייער צאלען מיססען — אונד איינע
דעוועס געווען האבען יעטעט פֿעלע געלד-בעזיס-
צער אהר קאפיטאל איים דער הערעווען שפֿאר-
קאסס הערעווענגאמען, אויס עס אין דיא ווענער
שפֿארקאסס און געבען, ווא דעוועס שטייער-
געוועטן ניכט איינגעהירט ווירד. דאדורך ווערדען
דיא הערעווען שפֿארקאססען צו קורן קאסטען אונד
דעספאלט אונד איך איהרע אקציען קאמען אלע
איינע אקציע דער הערעווען פֿאטערלעדיגען
שפֿארקאסס, וועלכע ען דען עלעסטען איינע סא-
לידעסטען געהארט, שפאנד פֿאך איינען אונד
איינע 2400 געלדען אונד יעטעט שטעהט דיא נור איינע
270 געלדען! דער דעפֿיטירטע סיסא, וועל-
כער 50 שטייער דעווער אקציען בעזיסטע אויסגעטעט
וועגען דער נייען איינפֿיהרונג דעם הערען ניצי-
אויס (500 געלדען פֿערקויפֿען ווארדען — אונד ער
מאנע נון דעוועס געלד פֿאם הערען ניצי פֿארדערן
*) גענעראל נאריבאלד און
אדערס און ווערדען דער מאנען וועלכער מאנען

זיד-אטאליען עראבערטע אונד עס אן קאני וויק-
מאך געמאנעל באכטעט. אייז יעטעט אין מאנע
ארמער מאנע. אהנע אירענד דעם קליינטע פֿער-
מאנע צו בויעטען. — אין לעגעטערע זייט האט
ויך נאריבאלד'ס זאך און לאנדאן און אין ארמעס
מעדען פעליכעט אונד זיא איך געהווארעטע.
אויס נון זיינע הייראטע-קאסטען צו דעקען שטעל-
טע ער דארט מעהרערע וועכטעלע אייף זיינע פֿא-
טער אויס. אלס דעווע נון בעזאחלט ווערדען זאל-
טען, האטטע דער אלטע נאריבאלד קוין געלד,
אויס זיא צו בעזאחלען. ער מיסטע איין שאנעס
מעגערען שיפֿ, וועלכעס אויס אויסט צו ענגלישע
פֿרייען געשענקט האט צום פֿערקויפֿע אביעטען. —
אלס קאני וויקסאר געמאנעל הערפֿאן הארטע
קויפֿטע ער דאס שיפֿ און סענזאל צור איינקאסס-
באדו שיקטע נון איינע סענזאל צור איינקאסס-
רונג דעם געלדעס אונד דער סענזאל אייז מיט דיע-
זעס געלד נאך מערעוואק געמאנעל הארטען. נאריבאלד
מיסטע דארויף ווין איינעס קליינטע נויט, געמליך
דיא קליינע איינעל קאפער און בייא דער
באנק פֿאן נעאפעל פֿערפֿאנדען, אויס דא וועכטעל
בעזאחלען צו קאננען. דיא שולדען בערראנגען אבער
מעהר אלס דיא איינעל וועטעס אויס, אונד זאמיט
בעזיסטע נאריבאלד'ס נאר קוין פֿערמאנען מעהר. —
דאך איינע נאריבאלד וועלכעס מאנע אטאליען
זיינע פֿרייעזיס צו פֿערדאנקען האט לאסט מאן ניכט
פֿערזוננען אינד דער שטאט נעאפעל אלעווי ווירד
אויס געהילד איינע געוויסטע סוטטע געלדעס און-
וויזען אינד זאגאר איים אטאליענישען רייכסטאנע
(כאסטער) ווירד מאן אין יאהרעס-געהאלט פֿיר
דעווען מאן בעזיסטען.
*) קאני וויקסאר און ווע-
גען דעם האטטע דער קאני פֿאן אטאליען אין
ברעגערליכעס מעדען, וועלכעס ער נאכהער צור
גראפֿן געהאלטען האט צור פֿריזא געקאסטען, וואס
מאן איינע עהע צור לעקען האנד'ס הייסט. דיא קני-
דער, וועלכע ער פֿאן דעווער גראפֿן האט. ליעכט
ער מעהר אלס דיא איינען וועלכע ער פֿאן דער
קאני האט וועכטאלט איינע שרעקליכע אייפֿער-
זוכט צווישען דעווען קונדען הערשט דיא ביהוה-
פֿרייעזיס בעקאסטען ניכט מעהר. אלס אהר יאהר-
דעם-געהאלטען בעזיסטעטע אויס ווערדען אבער
דיא קונדע דער גראפֿן זעהר הייבליך לעבען.
וועלכעס דער אטאליענישע גראפֿן זיינען מאכטע שאן
הערווער איינע פֿאטער דיא שטייערסטען פֿאר-
ווינען וואו-עס ער לעבער אויס קרייזע דער גראפֿן
אונד אהרער קונדע לעבט אונד זיך מיט דען פֿרייע-
ליכען קונדען נאר ווא איינעווע אונטערדעלט. יא
זאגאר אין זייער רעווענע-שטארט האט פֿער-

וויילט דער קאני נאר ווא אונטערע אונד וואונט
לעבערע אויף דעם לאנדע.
*) קאני וויקסאר און ווע-
גען דעם האטטע דער קאני פֿאן אטאליען אין
ברעגערליכעס מעדען, וועלכעס ער נאכהער צור
גראפֿן געהאלטען האט צור פֿריזא געקאסטען, וואס
מאן איינע עהע צור לעקען האנד'ס הייסט. דיא קני-
דער, וועלכע ער פֿאן דעווער גראפֿן האט. ליעכט
ער מעהר אלס דיא איינען וועלכע ער פֿאן דער
קאני האט וועכטאלט איינע שרעקליכע אייפֿער-
זוכט צווישען דעווען קונדען הערשט דיא ביהוה-
פֿרייעזיס בעקאסטען ניכט מעהר. אלס אהר יאהר-
דעם-געהאלטען בעזיסטעטע אויס ווערדען אבער
דיא קונדע דער גראפֿן זעהר הייבליך לעבען.
וועלכעס דער אטאליענישע גראפֿן זיינען מאכטע שאן
הערווער איינע פֿאטער דיא שטייערסטען פֿאר-
ווינען וואו-עס ער לעבער אויס קרייזע דער גראפֿן
אונד אהרער קונדע לעבט אונד זיך מיט דען פֿרייע-
ליכען קונדען נאר ווא איינעווע אונטערדעלט. יא
זאגאר אין זייער רעווענע-שטארט האט פֿער-
וויילט דער קאני נאר ווא אונטערע אונד וואונט
לעבערע אויף דעם לאנדע.
*) קאני וויקסאר און ווע-
גען דעם האטטע דער קאני פֿאן אטאליען אין
ברעגערליכעס מעדען, וועלכעס ער נאכהער צור
גראפֿן געהאלטען האט צור פֿריזא געקאסטען, וואס
מאן איינע עהע צור לעקען האנד'ס הייסט. דיא קני-
דער, וועלכע ער פֿאן דעווער גראפֿן האט. ליעכט
ער מעהר אלס דיא איינען וועלכע ער פֿאן דער
קאני האט וועכטאלט איינע שרעקליכע אייפֿער-
זוכט צווישען דעווען קונדען הערשט דיא ביהוה-
פֿרייעזיס בעקאסטען ניכט מעהר. אלס אהר יאהר-
דעם-געהאלטען בעזיסטעטע אויס ווערדען אבער
דיא קונדע דער גראפֿן זעהר הייבליך לעבען.
וועלכעס דער אטאליענישע גראפֿן זיינען מאכטע שאן
הערווער איינע פֿאטער דיא שטייערסטען פֿאר-
ווינען וואו-עס ער לעבער אויס קרייזע דער גראפֿן
אונד אהרער קונדע לעבט אונד זיך מיט דען פֿרייע-
ליכען קונדען נאר ווא איינעווע אונטערדעלט. יא
זאגאר אין זייער רעווענע-שטארט האט פֿער-

דעם שטייערן זוכטען איינע פֿירלענדען מענטשן, אונד דער
קאזער ערווערטעט אויך עטוואס געהירט: ער ווירד עס אויך
נור זיינע מיטטער אונד הער דעוועס נישטן ניטעלען צו דא-
קען האבען, וועגן זיינע טהאס ניכט און דער שטייערסטען
שטייענע דעם עטוועס בעזיסטעטע שטייער אונד ווא עס וויק-
ליך פֿערדינט האט. בעפֿאר אויך אבער דיא איינעווע-
שטראפע אויסשטייעט, ווירד ער מיר נאך אביע איינע און-
געלענעוועטען, וועלכע מיר יעטעט נאך רונקעל זעהר אויפֿקלע-
רונג צו געבען האבען! אויס ער געפֿאסט גענוג מיר אנטוואר-
צו קאננען!
אין דיך אויף אלעס געפֿאסט!
נוס! וועגן איך מיר רעכט פֿערהענען, זא וואר עס דאס
שאלעגאנע-ערדיק דעם קאזער, וועלכעס איין צו דען געהא-
קען פֿערלייטעטען, דיא רעליגיאן זיינער פֿאטער צו פֿערלאסטען
אונד דיא רעליגיאן זיינע קאזער אונטערטען, ווא קאס עס
אבער דאס ער באלד רייע בעקאסטען האט אונד וועדער צור
רעליגיאן זיינע פֿאטער צורקעקאסטען!
דיא א קאני איך דער געדינען הערען ניכט זאגען!
וואס? ער וויל ניכט? ווייס ער פֿאך וועס ער שטעהט?
פֿערנישט נור! דאס איך אויס איינפֿיהרונג אונד אויס האבען דעם
קאזערס הערע וועט? (ווא דער לעזער אויס פֿארייער נוסטער
ווייס, סוטטע דער זיינע מאן פֿאן דעם דעם בעלזא פֿאך איינעס
קאזערליכען בעקאסטען שטעהט.)
געדינענער הער! (אנטווארשטעט דער זיינע פֿינערוועס
מיט פֿעטערע שטימע) נור דעם קאזער אליין קאננען אויך
דארויף פֿאטערטען!
דער קאזער בליקטע נון אויף דען ניטעלען אונד זאמט
צו אויב: "הער ניטעלעך! געבען ווא דאך דעוועס זיינען
געזאגטען פֿאטער!
ניין! דער קאזער אייז דאבייא געבליבען! אבער
ליידער אויך נור דאבייא ער בליקט ער אונד ווייסט עס ד
געזאגטען צו ווין! דאס שאלעגאנע-ערדיק ערשייען מיר נור, ווא
דיא טולדע וואיסט לופט דעם פֿירלענען וועגן דער וויסער צו
ערעט געהט. אונד אויך ערווארטעטע פֿערנענעס דען זאמטער!
(פֿארייערעוועט פֿאלטס)

מאנע צו פֿערשטענען, דאס ער הייער פֿאך מיר געהארט זא
פֿיירא אונד אהנע צוריקאטאונג שטייענען קאני אלס ווערע
ער איינע ער אונטערע וואל פֿאך דעם קאזער
וועלכעס!
הערווער זאמט נון דער ניטעלען צו דעם זיינען פֿינע-
רוס: זיינעט מאנע! איך קאני דיר בייא אלעס, וואס דיר
אונד מיר היילען אויס, דיא פֿריזעווענע געבען. דאס דא פֿאך
דעוועס האבענדיגען הערען הערע זא רעווען קאננען, ווא
פֿאך דעם קאזער וועלכעס. דורך איין ווירד עס דער קאזער
עפֿארדען!
...נון וואל, זא ווערע אויך רעדען! דער קאזער האט
מיר פֿאך אלעס ווין זאמט ניכט געהאלטען!
דער ניטעלען שפראנג נון פֿאך שרעקען אויף אונד
זאמט: וואו-ווינעטען! דא ווייסט ניכט, פֿאך וועס דא
שטעהט!
קאזער יאקען לאכטע אונד וויקטעט דעם ניטעלען זיך
צו געטצען, דאן זאמט ער צו דעם זיינען מאנע: איהר ווען
וויך דאך איך זאמטעטע פֿאלק! דא מיר דער קאזער איך
ווען פֿאם אלטען פֿינערוועס הארען, דער קאזער האבע אויס
דורך דאס שאלעגאנע-ערדיק דען זאן געוויסט אונד דאן מיר
ער פֿאם זיינען פֿינערוועס הארען, דער קאזער האבע אויס
ניכט זאמט געהאלטען! — ווא ליענט אלזא דאך דיא
וואהרעיס?
...אין וויל עס אויגען עקלעך דעם געדינענער הער!
— אלס דאס שאלעגאנע-ערדיק דעם קאזערס פֿערקויפֿע
ווארדען, דא אויס מיטען וועלען איך לופטער אונד ענט-
צוקונג פֿערנעטעט ווארדען. איך האטטע פֿירעהר, אלס איך נאך
אין פֿראל לערנטע, מעהרעיס ביכער אבער דיא ערשטע ער-
שטעטע פֿאטער!
*) קאני וויקסאר און ווע-
גען דעם האטטע דער קאני פֿאן אטאליען אין
ברעגערליכעס מעדען, וועלכעס ער נאכהער צור
גראפֿן געהאלטען האט צור פֿריזא געקאסטען, וואס
מאן איינע עהע צור לעקען האנד'ס הייסט. דיא קני-
דער, וועלכע ער פֿאן דעווער גראפֿן האט. ליעכט
ער מעהר אלס דיא איינען וועלכע ער פֿאן דער
קאני האט וועכטאלט איינע שרעקליכע אייפֿער-
זוכט צווישען דעווען קונדען הערשט דיא ביהוה-
פֿרייעזיס בעקאסטען ניכט מעהר. אלס אהר יאהר-
דעם-געהאלטען בעזיסטעטע אויס ווערדען אבער
דיא קונדע דער גראפֿן זעהר הייבליך לעבען.
וועלכעס דער אטאליענישע גראפֿן זיינען מאכטע שאן
הערווער איינע פֿאטער דיא שטייערסטען פֿאר-
ווינען וואו-עס ער לעבער אויס קרייזע דער גראפֿן
אונד אהרער קונדע לעבט אונד זיך מיט דען פֿרייע-
ליכען קונדען נאר ווא איינעווע אונטערדעלט. יא
זאגאר אין זייער רעווענע-שטארט האט פֿער-

